

Lausunto

5.3.2026

VN/335/2019
VN/335/2019-YM-121

Oikeusministeriö

Lainsäädäntöneuvos Jari Salila
Erityisasiantuntija Mari Pihalehto

Viite: Lausuntopyyntönnne vesilain tarkistaminen; luonnos hallituksen esitykseksi 16.2.2026

Ympäristöministeriön lausunto

Oikeusministeriö on pyytänyt lausuntoa vesilain tarkistamista koskevasta esitysluonnoksesta. Hanke on osa toimenpidekokonaisuutta, joiden tarkoituksena on elvyttää kansallisia vaelluskalakantoja. Toimet liittyvät pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelman tavoitteeseen vesilain päivittämisestä. Taustalla on myös hallitusohjelman tavoite vaalia Suomen arvokasta luontoa.

Tavoitteena on tarkistaa vesilakia siten, että kalatalousvelvoite tai kalatalousmaksu voitaisiin jatkossa nykyistä helpommin liittää lainvoiman saaneeseen vesivoimalaitoksen lupaan, johon sellaista ei entuudestaan sisälly.

Yleistä

Ympäristöministeriö kiittää lausuntopyynnöstä ja toteaa, että ministeriö on ollut edustettuna mietinnön valmistelleessa työryhmässä ja ollut edelleen mukana jatkovalmistelussa.

Ympäristöministeriö pitää työryhmän mietintöä perusteltuna sekä kannattaa esitystä.

Muutamat tarkennukset luonnokseen esitetään seuraavissa jaksoissa.

EU:n komission palaute vesipuitedirektiivin osalta ja rikkomusmenettely

Kuten esitysluonnoksessa (s. 19) jo todetaan, EU:n komissio on Suomen vesienhoitosuunnitelmia koskevassa palautteessaan kiinnittänyt huomiota vesipuitedirektiivin vaatimuksiin muun ohella ekologisen virtaaman määrittämisestä ja vesivoimalaitosten lupien ajantasaistamisesta. Nämä luovat osaltaan painetta vesilain mukaisten lupien tarkistamista koskevan sääntelyn tarkistamiseen nyt ehdotettua laajemmin. Tästä syystä nollavelvoitelaitosten lupamääräyksien tarkistamisen yhteydessä olisi tarpeen arvioida virtaama, joka mahdollistaa hyvän ekologisen tilan saavuttamisen.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Ympäristöministeriö

PL 35
00023 Valtioneuvosto

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Aleksanterinkatu 4-10
Helsinki

Puhelin
Telefon
Telephone

0295 16001
+358 295 16001

Faksi
Fax
Fax

09 1603 9320
+358 9 1603 9320

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

kirjaamo.ym@gov.fi

Ehdotettu muutos olisi osa vesilain mukaisten lupien tarkistamista, jota EU:n komission palaute vesienhoidossa Suomelta edellyttäisi.

Lisäksi vireillä on EU:n vesipuitedirektiivin toimeenpanon osalta EU:n komission käynnistämä rikkomusmenettely Suomea kohtaan, kuten esitysluonnoksen 19 sivulla todetaan. Tämä säädöshanke on nimenomaisesti mainittu Suomen antamassa vastauskirjeessä komissiolle. Komissio on käynnistänyt vesipuitedirektiivin 11 artiklasta rikkomusmenettelyjä useita muitakin EU:n jäsenvaltioita kohtaan.

Esitys on näistä edellä mainituista syistä erityisen tärkeä saada annettua mahdollisimman pian.

Puhevalta nollavelvoitelaitoksen lupamääräyksen tarkistamista koskevassa asiassa

Esitysluonnoksessa on nollavelvoitelaitoksen lupamääräysten tarkistamista koskevassa asiassa esitetty vireillepano-oikeutta kalataloustehtäviä hoitavalle elinvoimakeskukselle. Aikanaan valmistelussa työryhmän keskustelussa on ollut esillä lisäksi vaihtoehto, jossa asian vireillepano-oikeus olisi myös vesilain mukaisella valtion valvontaviranomaisella.

Ympäristöministeriö katsoo edelleen, että kysymys vesilain yleisen valvontaviranomaisen (Lupa- ja valvontavirasto) rinnakkaisesta puhevallasta tulisi kuitenkin tarkastella jatkovalmistelussa.

Voimavarojen turvaaminen

Jotta muutoksilla saavutettaisiin tavoiteltuja vaikutuksia, tulisi varmistaa sekä kalataloustehtäviä hoitavien elinvoimakeskusten että Lupa- ja valvontaviraston voimavarat esitysluonnoksessa mainittujen lupien tarkistamistehtävään.

Esityksen pääasiallisen sisällön täydentäminen

Esitysluonnoksen pääasialliseen sisältöön olisi perusteltua lisätä mainita siitä, että esitys on osa vesipuitedirektiivin kansallista täytäntöönpanoa.

Ylijohtaja

Tarja Haaranen

Lainsäädäntöneuvos

Erja Werdi

Jakelu

OM Oikeusministeriö

Tiedoksi

OM YOO Yksityisoikeus ja maksukyvyttömyys, Jari Salila

VN/335/2019-YM-121

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: